

Kuuleminen sivistys- ja tiedejaostossa

Toiminnanjohtaja Jaana Nuottanen

11.10.2024

Kansalaistaidot 2.0 määritelmä

Kansalaistaidot ovat jokaiselle hyödyllisiä,
päivittäisessä elämässä tarvittavia taitoja.

Ne liittyvät omien asioiden hoitamiseen, itsestä huolehtimiseen, toimimiseen yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä, eloonjäämiseen sekä elämän- ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun.

Kansalaistaidot 2.0 määritelmä

Kansalaistaidot **muodostavat perustan monimutkaisempien taitojen oppimiselle** ja laajemmalle osaamiselle sekä työllistymiselle, henkilökohtaiselle kehitykselle ja yhteiskunnassa toimimiselle.

Kansalaistaitojen osaaminen on **olennaista itsenäisyyden ja elämänlaadun kannalta**. Ne auttavat yksilöitä menestymään eri elämänalueilla ja parantavat yksilön mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti yhteiskunnalliseen ja poliittiseen toimintaan.

Kansalaistaidot 2.0 määritelmä

Kansalaistaitoihin sisältyvät perustaitojen eli tekstitaitojen, numerotaitojen ja digitaitojen lisäksi myös esimerkiksi vuorovaikutustaidot, kestävyystaidot, oppimisen taidot ja hyvinvointiosaaminen.

Kansalaistaitojen opetuksen tavoitteena on **tukea aktiivista, hyvinvoivaa, sosiaalista ja kestävää elämäntapaa**. Hyvät kansalaistaidot edistävät koulutukseen pääsyä, opinnoissa suoriutumista, työllistymistä sekä työssä ja arjessa pärjäämistä.

Kansalaistaidot kunniaan -hanke

Tausta

- Aikuisilla puutteita perus- ja kansalaistaidoissa (mm. PIAAC ja Digitaitoraportti)

Tavoitteena on

- kartoittaa ja määritellä kansalaistaitojen opetusta kansalaisopistoissa,
- selkeyttää ja määritellä yhteistä käsitystä kansalaistaidoista,
- kehittää kansalaistaitoihin liittyviä koulutuskokonaisuuksia ja tarjontaa sekä
- lisätä suuren yleisön tietämystä kansalaisopistojen opetustarjonnasta.

Selvitys- ja kartoitustyö määritelmän taustalla

- 1100 läpikäytyä kurssia
- 500 mediaosumaa perus- ja kansalaistaidoista
- Tutkimuksia, selvityksiä ja artikkeleja noin 50 kpl
- Liiton Digiaikakauden taidot –hankkeiden opit
- OPH:n Osaaminen 2035 raportti (2019) geneerisistä taidoista, työelämäosaamisesta ja digitaidoista
- Aikuisten perustaitotutkimus (2013)
- EU:n Digicomp, LifeComp ja GreenComp

TERVEYS- JA HYVINVOINTITAIIDOT

- Ravitsemus- ja ruoanlaittotaidot
- Liikunnallinen elämäntapa
- Mielenterveystaidot

TULEVAISUUDEN KANSALAISTAIDOT

KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAIIDOT

- Ekologinen kestävyys
- Sosiaalinen kestävyys
- Kulttuurinen kestävyys
- Taloudellinen kestävyys

TURVALLISUUSTAIIDOT

- Paloturvallisuustaidot
- Varautumistaidot
- Liikennetaidot
- Ensiaputaidot
- Uimataito

PERUSTAIIDOT

- Tekstitaidot
- Numerotaidot
- Digitaidot

SOSIAALISET TAIIDOT

- Tunnetaidot
- Osallisuustaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Neuvottelu- ja sovittelutaidot

ONGELMANRATKAISUTAIIDOT

- Oppimisen taidot
- Oman osaamisen soveltaminen
- Tulevaisuustaidot
- Luovuus

KANSALAIISUUSTAIIDOT

- Medialukutaito
- Kriittinen ajattelu
- Työelämätaidot
- Yhteiskuntataidot
- Demokratiataidot
- Eettisyys

ELÄMÄNHALLINTATAIDOT

- Arjenhallintataidot
- Asiointitaidot
- Taloustaidot
- Kodinhoitotaidot
- Oman elämän suunnittelu

Korostuvat kansalaistaidot kansalaisopistoissa vuonna 2024

- Luku- ja kirjoitustaidot
- Digitaidot
- Kestävyytaitoihin liittyvät kurssit
- Mielensterveystaitoihin liittyvät kurssit
- Liikunnalliseen elämäntapaan liittyvät kurssit

Kansalaistaitokysely somessa keväällä 2024

Liiton tekemässä kyselyssä kartoitettiin vastauksia siihen, mitkä ovat tärkeimpiä kansalaistaitoja ja missä kansalaistaidoissa koetaan, että osaamista voisi kehittää. Vastauksia saatiin 1 673 kappaletta. Käytetty asteikko oli 1–10 (1= ei lainkaan tärkeä, 10 = erittäin tärkeä / 1=erittäin heikko, 10=erittäin hyvä).

Kolme tärkeimmäksi koettua taitokokonaisuutta:

- Elämänhallintataidot (9.31)
- Perustaidot (9.27)
- Sosiaaliset taidot (9.19)

Kolme taitokokonaisuutta, joissa osaaminen koettu heikoimmaksi:

- Sosiaaliset taidot (8.05)
- Kestävän elämäntavan taidot (7.94)
- Turvallisuustaidot (7.75)